



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 436/2010-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 20. októbra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. B. S., L., zastúpeného advokátkou JUDr. I. O., L., vo veci namietaného porušenia čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 13 ods. 1 písm. a) a ods. 3 a 4, čl. 19 ods. 1 a čl. 35 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Sž 55/2009 z 11. marca 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. B. S. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. apríla 2010 doručená (a podaním doručeným ústavnému súdu 21. apríla 2010 doplnená) sťažnosť Ing. B. S. (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 13 ods. 1 písm. a) a ods. 3 a 4, čl. 19 ods. 1 a čl. 35 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Sž 55/2009 z 11. marca 2010 (ďalej aj „namietané rozhodnutie“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplynulo, že «... so súhlasom sťažovateľa a materiálov predložených podľa § 16 ods. 3 zákona č. 215/2004 Z.z. o ochrane utajovaných skutočností vykonal Národný bezpečnostný úrad v súlade s § 17 písm. b/ v spojení s ustanovením § 21 zákona bezpečnostnú previerku II. stupňa pre stupeň utajenia Dôverné. Na tento účel požiadal príslušné štátne orgány a iné právnické osoby o poskytnutie informácií o bezpečnostnej spoľahlivosti sťažovateľa a na ich základe ukončil bezpečnostnú previerku rozhodnutím dňa 12.12.2007 č. PB-2117-29/2007-2270. Proti tomuto rozhodnutiu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom Výbor Národnej rady SR rozhodol tak, že rozhodnutím zo dňa 2.4.2008 č. VPR NBÚ-334-1/2008 zrušil rozhodnutie Národného bezpečnostného úradu a vec vrátil na ďalšie konanie.

Následne po uskutočnení a vykonaní psychofyziologického overenia pravdivravnosti vydal Národný bezpečnostný úrad nové rozhodnutie dňa 10.12.2008 pod č. PB-2195-18/2008-Ž-2270. Aj proti tomuto rozhodnutiu sa sťažovateľ odvolal a o odvolaní rozhodol Výbor Národnej rady SR tak, že rozhodnutím č. VPR NBÚ-334-5/2008 zo dňa 12.2.2009 opätovne zrušil rozhodnutie Národného bezpečnostného úradu a vec mu vrátil na ďalšie konanie za účelom vyhodnotenia bezpečnostnej spoľahlivosti sťažovateľa.

Národný bezpečnostný úrad vyhodnotil zhromaždený podkladový materiál a bezpečnostnú spoľahlivosť sťažovateľa a vo veci vydal ďalšie rozhodnutie dňa 23.3.2009 č. PB-2195-18/2008-Ž-2270, ktoré znova napadol sťažovateľ opravným prostriedkom. Uvedené rozhodnutie (správne má byť uvedené odvolanie, pozn.) Výbor Národnej rady SR svojim rozhodnutím zo dňa 24.6.2009 č. VPR NBÚ-334-9/2008 (ktoré je predmetom preskúmania súdom) ako nedôvodné zamietol. K takému záveru dospel po tom, čo Národným bezpečnostným úradom bolo z fotokópie osobnej evidenčnej karty sťažovateľa zistené, že bol na základe vlastnej žiadosti a kádrovým rozkazom Federálneho ministra vnútra dňom 1.9.1986 prijatý do služieb Zboru národnej bezpečnosti ako starší referent oddelenia Štátnej bezpečnosti útvaru E. M., Správy Zboru národnej bezpečnosti... V období od 1.4.1988 do 18.9.1989 bol služobne zaradený na I. a II. Oddelenie odboru Štátnej bezpečnosti Okresnej správy Zboru národnej bezpečnosti L., pričom pracoval na úseku ochrany československej ekonomiky, oblasť „stavebníctvo“. Po prvopočiatocnom oboznámení sa s príslušnými rozkazmi, nariadeniami a smernicami, ktoré upravujú kontrarozviednu prácu na uvedenom úseku a po nadobudnutí určitých čiastkových

praktických skúseností v danej problematike bolo konštatované, že má záujem a snahu osvojiť si príslušné normy i výkon praktickej činnosti. V predtermíne získal troch dôverníkov, zaevidoval dve spolupracujúce osoby, pričom v jednom prípade došlo k realizácii vykonaním preventívno-výchovných opatrení. Po zrušení útvaru Zboru národnej bezpečnosti E. M., bol v roku 1988 prevelený na Okresnú správu ZNB L., kde vznikol odbor Štátnej bezpečnosti, kde sťažovateľ pracoval na ochrane československej ekonomiky.

Dňa 7.10.2008 bol so sťažovateľom vykonaný bezpečnostný pohovor, z ktorého bol vyhotovený písomný záznam, ktorý zúčastnené strany podpísali a proti jeho obsahu nik nemal námietky. Pri tomto pohovore uviedol, že o prijatie k Štátnej bezpečnosti nežiadal, ale žiadal o prijatie k ZNB, lebo mal záujem pracovať na kriminálke. Jeho žiadosť bola automaticky preradená k Štátnej bezpečnosti, kde bol zaradený útvar E. M., na ktorom bol sťažovateľ umiestnený. V ďalšom uviedol, že vykonával kontrarozviednu ochranu ekonomiky v jadrovej elektrárni M., dohliadal na jej budovanie a kontroloval stavebnú časť. Kontroloval vstup osôb do areálu a kontroloval či boli dovezené správne technológie potrebné pri výstavbe elektrárne. Nepracoval po línii vnútorného nepriateľa, pretože takúto činnosť nikdy nevykonával. Získavanie informátorov a spolupracovníkov nepriznával. NBÚ vykonal so sťažovateľom psychofyziologické vyšetrenie overenia pravdivosti. Národný bezpečnostný úrad však mal k dispozícii vyhlásenia bývalých nadriadených sťažovateľa pracujúcich na vtedajšej Štátnej bezpečnosti, ktorí potvrdili, že sťažovateľ nikdy nepodpísal žiadosť o prijatie do služieb Štátnej bezpečnosti ale na kriminálnu políciu, jeho žiadosť však podľa potreby preradili do ochranu E. M., teda automaticky na ŠtB, kde však nikdy nevykonával aktívnu činnosť.

Naposledy Výbor NR SR preskúmal a vyhodnotil závery Národného bezpečnostného úradu a tiež i námietky sťažovateľa a nezistil dôvody na zrušenie rozhodnutia NBÚ, pričom vyslovil právny názor, že komisia nemôže svoj názor Národnému bezpečnostnému úradu vnútiť.».

Sťažovateľ proti rozhodnutiu Výboru Národnej rady Slovenskej republiky na preskúmanie rozhodnutí Národného bezpečnostného úradu (ďalej len „výbor NR SR“) č. VPR NBÚ-334-9/2008 z 24. júna 2009 doručil 10. augusta 2009 najvyššiemu súdu žalobu o jeho preskúmanie. Podanou žalobou sa sťažovateľ domáhal zrušenia napadnutého

rozhodnutia výboru NR SR v spojení s rozhodnutím Národného bezpečnostného úradu (ďalej len „NBÚ“) a žiadal vec vrátiť výboru NR SR na ďalšie konanie. V dôvodoch žaloby uviedol, že *«Národný bezpečnostný úrad pri rozhodovaní o jeho bezpečnostnej spoľahlivosti na stupeň utajenia „dôverné“ nepostupoval v súlade s platným zákonom a nezohľadnil najmä tieto skutočnosti,*

- že do štruktúr bývalej Štátnej bezpečnosti sa neprihlásil dobrovoľne, že v tejto štruktúre pracoval na úseku ochrany jadrovej a československej ekonomiky a okrem kontroly vstupov, samotnej ochrany objektov nevykonával inú činnosť, nezískal dôverníkov ani spolupracujúce osoby, navyše v minulosti od roku 2002 až do roku 2007 mal oprávnenie oboznamovať sa so utajovanými skutočnosťami stupňa „tajné“, nechápe prečo v súčasnosti keď aj napriek tomu, že mu nikdy nebolo vytykávané porušenie, v súčasnosti nespĺňa kritéria podľa § 14 ods. 1 zák.č. 215/2004 Z.z. ani na oprávnenie oboznamovať sa s utajovanými skutočnosťami nižšieho stupňa.». Okrem toho sťažovateľ v žalobe namietal, že NBÚ a výbor NR SR sa dostatočne nevysporiadali s listinnými dôkazmi a vyjadreniami osôb, ktoré mali prehľad o jeho aktivite v Štátnej bezpečnosti, ani s pojmom aktívna spolupráca. Ustanovenie § 14 ods. 1 zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane utajovaných skutočností“) je podľa sťažovateľa protiústavné, pôsobí retroaktívne a diskriminuje občanov za to, že v minulosti konali v súlade s vtedy platnými a účinnými zákonmi.

Najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 3 SŽ 55/2009 z 11. marca 2010 žalobu sťažovateľa ako nedôvodnú zamietol.

Podľa názoru sťažovateľa:

«Uvedeným rozsudkom boli porušené články 12 ods. 1 a 2,13 ods. 1 písm. a/, ods. 3,4,19 ods.1, čl. 35 ods. 1,2 Ústavy SR...

Napadnutým rozsudkom NS SR bol sťažovateľ znevýhodnený preto, že v minulosti pracoval v štruktúrach bývalej Štátnej bezpečnosti ZNB, no nebolo preukázané, že jeho práca spočívala v aktívnej činnosti kontrarozviednej namierenej proti vnútornému nepriateľovi. Ochrana ekonomiky je aj v súčasnosti služba štátu. Neškodí však nikomu,

naopak chráni spoločnosť pred páchatelmi trestných činov. V podstate takúto činnosť vykonával sťažovateľ na súčasti E. M. aj to len krátku dobu...

Sťažovateľ ... už od roku 2002 sa oboznamuje s utajovanými skutočnosťami, najprv v stupni „tajné“ až do roku 2007 a od tej doby v stupni „vyhradené“, nakoľko pracuje ako riaditeľ Úradu justičnej a kriminálnej polície Okresného riaditeľstva PZ v L., ktorý sa oboznamuje s utajovanými skutočnosťami, /čo súd vôbec nespomenul/.

... je potrebné poznamenať, že sťažovateľ ako vedúci sa oboznamuje s utajovanými skutočnosťami denne, to znamená, že ak za dobu jeho pôsobenia nedošlo k žiadnemu prezradeniu tajomstva ani porušeniu žiadneho predpisu v tomto smere, je zrejme, že sťažovateľ je dôveryhodná osoba. Potrebu vykonania bezpečnostnej previerky ako takej považuje sťažovateľ za zásah do zásady primeranosti presahujúci medze rozumného zdôvodnenia.

Aj jeho obrana pred orgánom vykonávajúcim bezpečnostnú previerku je málo účinná a znevýhodnená, nakoľko preverované osoby v podstate ani nepoznajú obsah spisu, resp. ho poznajú iba čiastočne. Tu treba zdôrazniť aj skutočnosť, že súd nemôže prihliadať na dôkazy, ktoré v Slovenskej republike nie sú uznávané. Ide konkrétne o psychofyziologické overenie pravdivosti, čo súd vyhodnocoval ako dôkaz. Súd navyše o žalobách tohto typu rozhoduje bez účasti na pojednávaní, pričom sťažovateľ aj v tomto smere bol ukrátený na svojich právach, keďže nemal možnosť účinne ochraňovať svoje práva.

Článok 35 ods. 1 Ústavy bol taktiež porušený týmto rozsudkom NS SR nakoľko sťažovateľ má právo na slobodnú voľbu povolania a ako príslušník PZ vo funkcii riaditeľa bez toho, aby bol považovaný za bezpečnostne spoľahlivého II. stupňa nemôže vykonávať svoju funkciu, ktorú už dlhé roky úspešne vykonáva. V súčasnosti vykonáva svoju prácu na základe toho, že jeho nadriadený ho poveril oboznamovať sa s utajovanými skutočnosťami I. stupňa. Je však známe, že v podstate nie je veľký rozdiel medzi I. a II. stupňom utajenia, zvlášť keď sa sťažovateľ pred nedávnom sa oboznamoval s utajovanými skutočnosťami aj vo vyššom stupni „tajné“.»

Z týchto dôvodov je podľa sťažovateľa „potrebné rozsudok NS SR považovať za markantný zásah do jeho práva“.

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti takto rozhodol:

„1/ Prijal sťažnosť na ďalšie konanie.

2/ Vyslovil, že základné práva Ing. B. S. podľa článkov 12 ods. 1 a 2, 13 ods. 1 písm.a/, ods. 3 a 4, čl. 19 ods. 1 a 35 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Najvyššieho súdu SR v Bratislave sp.zn. 3 Sž 55/09 z 11. marca 2010 porušené boli.

3/ Zrušuje rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 3 Sž 55/09 z 11. marca 2010.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo

slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov (III. ÚS 206/03, II. ÚS 77/04). Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. II. ÚS 201/03, II. ÚS 144/05, IV. ÚS 100/04, IV. ÚS 42/06).

Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že v sťažnosti je oddelený petit od jej ostatných častí. Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom návrhu na začatie konania, teda tou časťou sťažnosti (v konaní podľa čl. 127 ústavy), v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv. Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05). Ústavný súd sa preto zaoberal namietaným porušením základných práv v rozsahu, v akom ich sťažovateľ zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom v sťažnosti pred ústavným súdom vymedzil v návrhu na rozhodnutie, t. j. v petite sťažnosti.

Z obsahu sťažnosti, ako aj navrhovaného petitu vyplýva, že sťažovateľ sa domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 13 ods. 1 písm. a) a ods. 3 a 4, čl. 19 ods. 1 a čl. 35 ods. 1 a 2 ústavy rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 3 SŽ 55/2009 z 11. marca 2010.

1. Podľa názoru ústavného súdu treba sťažnosť v časti namietajúcej porušenie základných práv podľa čl. 19 ods. 1 a čl. 35 ods. 1 a 2 ústavy považovať za zjavne neopodstatnenú.

Ústavný súd preskúmal namietané rozhodnutie najvyššieho súdu a posudzoval ústavnú akceptovateľnosť dôvodov, na základe ktorých najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 3 Sž 55/2009 z 11. marca 2010 zamietol žalobu sťažovateľa v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia výboru NR SR č. VPR NBÚ-334-9/2008 z 24. júna 2009.

„K úplným, dostatočným a výstižným dôvodom napadnutého rozhodnutia“ najvyšší súd v odôvodnení namietaného rozhodnutia okrem iného uviedol:

«Predmetom preskúmania je rozhodnutie žalovaného rozhodujúceho v intenciách zákona č. 215/2004 Z.z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon“), podľa ktorého sa žalobca nepovažuje za bezpečnostne spoľahlivú osobu a nespĺňa predpoklady na vznik oprávnenia, preto bola bezpečnostná previerka ukončená...»

Podľa § 10 ods. 1 písm. g/ zákona, oprávnenie na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami môže vzniknúť, ak tento zákon neustanovuje inak, iba navrhovanej osobe, ktorá

- je bezpečnostne spoľahlivá.

Za bezpečnostne spoľahlivú sa nepovažuje ten, kto uviedol nepravdivé údaje v osobnom dotazníku, bezpečnostnom dotazníku, alebo pri bezpečnostnom pohovore, kto bol pracovne zaradený a aktívne vykonával činnosť v ustanovených štruktúrach bývalej Štátnej bezpečnosti podľa prílohy č. 1, alebo bývalej Spravodajskej správy Generálneho štábu Československej ľudovej armády do 31.12.1989 s výnimkou osoby, ktorá vykonávala v týchto štruktúrach len obslužné alebo len zabezpečovacie činnosti, alebo vedome spolupracoval s týmito štruktúrami, alebo u koho bolo zistené bezpečnostné riziko (§ 14 ods. 1 citovaného zákona).

Podľa prílohy č. 1 k zákonu o ochrane utajovaných skutočností (štruktúry ŠtB podľa § 14 ods. 1), podľa tohto zákona sa za osobu, ktorá bola pracovne zradená v štruktúrach bývalej ŠtB, považuje príslušník, ktorý vykonával činnosť v týchto útvaroch:

- bod 39/ Správy Štátnej bezpečnosti krajských správ Zboru národnej bezpečnosti,

okrem príslušníkov oddelenia doprovodov Československých lietadiel odboru letiskovej kontroly,

- bod 40/ oddelenia Štátnej bezpečnosti okresných správ ZNB, okrem príslušníkov oddelenia režimovej ochrany jadrových elektrární.

Z vyššie citovaných ustanovení zákona o ochrane utajovaných skutočností vyplýva splnenie akých podmienok zákon vyžaduje, aby bolo možné kvalifikovať osobu ako bezpečnostne spoľahlivú.

Účelom zákona o ochrane utajovaných skutočností je verejný záujem na ochrane utajovaných skutočností (rámcové uvedené v § 1 ods. 1) za účelom ochrany bezpečnostných záujmov štátu (označených v § 3 ods. 3 až 6).

Preskúvanie správnych rozhodnutí všeobecným súdom (medzi ktoré rozhodnutie Národného bezpečnostného úradu a Výboru Národnej rady SR na preskúvanie rozhodnutí NBÚ bezpochyby patrí) predstavuje reálnu a dostatočnú záruku objektívneho a neustranného rozhodovania. Osoby označené v § 14 ods. 1 zákona - ten kto bol pracovne zaradený a aktívne vykonával činnosť v ustanovených štruktúrach bývalej Štátnej bezpečnosti podľa prílohy č. 1, predstavujú časť prekážok (negatívne) taxatívne vymedzenej bezpečnostnej spoľahlivosti navrhovanej osoby v § 14 ods. 1.

Žalobca v žalobe okrem iného namietal rozpor s ústavou ako aj, že niektorá skupina občanov, resp. občania boli diskriminovaní za to, že v minulosti konali v súlade s vtedy platnými a účinnými zákonmi Slovenskej republiky, a že niektoré ustanovenia zákona diskriminujú občana na základe princípu kolektívnej zodpovednosti. K tejto otázke už Ústavný súd SR vo svojom Náleze č. PL.ÚS 6/04-67 vyslovil, že pre posudzovanie ústavného problému zákazu nerovnosti je rozhodujúce, či situácia označených uvedených osôb je z hľadiska účelu zákona a chránených bezpečnostných záujmov štátu rovnaká alebo analogická situácií iných skupín osôb uvedených v § 14 zákona alebo nie, a či s nimi potom treba zaobchádzať rovnako alebo rôzne.

Podľa Ústavného súdu SR, pokiaľ sú v § 14 ods. 1 vyvodzované z určitých činností súvisiacich s bývalou Štátnou bezpečnosťou negatívne následky pre bezpečnostnú spoľahlivosť, ide o logický krok zákonodarcu právneho štátu aj s poukazom na jeho zákony (zákon č. 125/1996 Z.z. o nemorálnosti a protiprávnosti komunistického systému, zákon č. 553/2002 Z.z. o sprístupnení dokumentov o činnosti bezpečnostných zložiek štátu, ako aj

zákon o založení Ústavu pamäti národa a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov). Zákon o nemorálnosti a protiprávnosti komunistického systému označuje režim založený na komunistickej ideológii (ktorý vládol aj na území Slovenskej republiky od 25.02.1948 do 17.11.1989) ako odsúdeniahodný, a zákon o sprístupnení dokumentov o činnosti bezpečnostných zložiek štátu označuje zase dobou neslobody obdobie rokov 1939-1989. Preto postavenie osôb uvedených v ustanovení § 14 ods. 1 zákona o utajovaných skutočnosti je iné ako postavenie osôb vykonávajúcich činnosť v prospech SIS, Vojenského spravodajstva a Policajného zboru z dôvodu, že osoby uvedené v § 14 ods. 1 vykonávali činnosť v prospech štruktúr nedemokratického štátu, druhé v prospech štátu demokratického a právneho. Ide teda o zákonné obmedzenie základného práva v zmysle článku 13 Ústavy Slovenskej republiky.

Zákon o ochrane utajovaných skutočností ustanovil medzi predpokladmi na vznik oprávnenia aj bezpečnostnú spoľahlivosť (§ 14 ods. 1), pričom v ods. 2 tohto ustanovenia definoval bezpečnostné riziko. Táto bezpečnostná spoľahlivosť je upravená precíznejšie a upresňujú sa tiež dôvody bezpečnostnej nespoľahlivosti osoby. Platná právna úprava bezpečnostnej spoľahlivosti má priamy vzťah k účelu zákona a chráneným bezpečnostným záujmom štátu, pričom vzhľadom na svoju dostatočnú predvídateľnosť spĺňa aj požiadavku kvality zákona. Miera jej odlišnosti nemá znaky svojvôle a je legitímna. Zákonné vymedzenie podmienky bezpečnostnej spoľahlivosti musí poskytovať priestor pre uváženie príslušného orgánu pri vyhodnotení bezpečnostnou previerkou získaných podkladov z hľadiska existencie bezpečnostného rizika u preverovanej osoby.

V súvislosti s vyššie uvedeným najvyšší súd zdôrazňuje, že námietky o protiústavnosti ustanovenia § 14 ods. 1 zákona o ochrane utajovaných skutočností nie sú dôvodné, a neopodstatnená je aj námietka žalobcu, týkajúca sa rozporu s Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení protokolov 3, 5 a 8.

Žalovaný a prvostupňový správny orgán sa vo svojich rozhodnutiach vysporiadal nielen so všetkými námietkami žalobcu, ale vychádzali z dostatočne zisteného skutkového stavu, z ktorého mali preukázané, že žalobca bol pracovne zaradený v ustanovených štruktúrach bývalej Štátnej bezpečnosti a aktívne vykonával činnosť v ustanovenej štruktúre.

Skutočnosť, že žalobca bol pracovne zaradený v ustanovených štruktúrach nie je spochybnená. Aktívny výkon činnosti je potrebné ako materiálnu podmienku vykladať tak,

že je naplnená činnosťou, ktorá vyplývala žalobcovi pracovného zaradenia a ktorú aj reálne vykonával, pričom konkrétne činnosti sú v rozhodnutí uvedené a nie je potrebné ich opakovane uvádzať. Je potrebné súhlasiť so žalovaným, že pojem „aktívne“ vykonávanie činnosti nemožno chápať v zmysle akejsi vlastnej ochoty, záujmu, či iniciatívneho vykonávania činnosti výrazne nad rámec pracovných povinností, ale tento pojem vyjadruje, resp. potvrdzuje skutočnosť, že „v rámci pracovného zaradenia“ žalobcu v štruktúrach bývalej Štátnej bezpečnosti skutočne dochádzalo k plneniu jeho úloh vyplývajúcich z tohto pracovného zaradenia.

Na základe uvedeného možno jednoznačne konštatovať, že v danom prípade došlo ku kumulatívne splneniu dvoch podmienok a to vykonávania činnosti v štruktúrach bývalej Štátnej bezpečnosti (prvá podmienka) a aktívneho výkonu tejto činnosti (druhá podmienka).

Keďže žalobca bol služobne zaradený v rámci výkonného útvaru, pričom nešlo z jeho strany o vykonávanie len obslužných alebo len zabezpečovacích činností, nie je možné jeho konanie subsumovať pod pojem len obslužné alebo len zabezpečovacie činnosti a teda ako výnimku uvedenú v ustanovení § 14 ods. 1 zákona o ochrane utajovaných skutočností.

Nemožno nechať bez povšimnutia ani záver psychofyziologického overenia pravdivosti, ktorý je jedným z listinných dôkazov (najmä čo do prijatia žalobcu do služieb ZNB a jeho činnosti), aj keď ich obidva orgány ako predpoklad bezpečnostnej spoľahlivosti nevyhodnocovali.

Vychádzajúc z uvedených skutočností Najvyšší súd SR žalobu podľa § 250j ods. 1 O.s.p. ako nedôvodnú zamietol aj s prihliadnutím na to, že rozhodnutie žalovaného bolo dostatočne, riadne a zrozumiteľne odôvodnené a spĺňa všetky zákonné požiadavky...»

Z namietaného rozhodnutia najvyššieho súdu vyplýva, že sa zaoberal námietkami sťažovateľa, na ktoré poukázal v žalobe, pričom zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol rozsiahle dôvody, pre ktoré žalobu sťažovateľa zamietol. Ústavný súd v tejto súvislosti poznamenáva, že na interpretáciu zákona o ochrane utajovaných skutočností a príslušných ustanovení procesného predpisu (Občianskeho súdneho poriadku) je zásadne príslušný všeobecný súd.

Podľa názoru ústavného súdu uvedený postup najvyššieho súdu pri odôvodňovaní svojho právneho záveru vo veci sťažovateľa nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. Skutočnosť, že sťažovateľ sa so skutkovým hodnotením a následne s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti toho názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. V konečnom dôsledku však ústavný súd nie je opravným súdom skutkových a právnych názorov najvyššieho súdu. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci najvyššieho súdu je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor najvyššieho súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom, v tomto prípade najvyšším súdom, by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02). Podľa ústavného súdu však posúdenie zákonnosti rozhodnutia výboru NR SR (a predtým NBÚ) zo strany najvyššieho súdu takéto nedostatky nevykazuje.

Na základe uvedeného ústavný súd dospel pri predbežnom prerokovaní k záveru, že namietané rozhodnutie najvyššieho súdu je z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné, pričom medzi ním a základnými právami sťažovateľa podľa čl. 19 ods. 1 a čl. 35 ods. 1 a 2 ústavy neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by zakladala po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie dôvod na vyslovenie záveru o ich porušení. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

2. Vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 12 ods. 1 a 2 a čl. 13 ods. 1 písm. a) a ods. 3 a 4 ústavy namietaným rozhodnutím najvyššieho súdu ústavný súd uvádza, že články 12 a 13 ústavy kvalifikuje stabilizovaná judikatúra ústavného súdu ako všeobecné kritéria ochrany základných práv a slobôd, ktoré treba vykladať a chápať ako ústavné

direktívy adresované predovšetkým orgánom pôsobiacim v normotvornej činnosti všetkých stupňov a ktoré nemôžu plniť poslanie priamo aplikovateľných ustanovení v individuálnych záležitostiach. Ich aplikácia je možná iba v spojení s ochranou konkrétnych práv a slobôd uvedených v ústave. Vzhľadom na to, že sťažovateľ namieta porušenie čl. 19 ods. 1 a čl. 35 ods. 1 a 2 ústavy, avšak bez spojenia s namietaným porušením základných práv, resp. ústavnoprosesných princípov vyplývajúcich z čl. 46 až čl. 48 ústavy, ako aj na prijatý záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti sťažovateľa v časti namietaného porušenia čl. 19 ods. 1 a čl. 35 ods. 1 a 2 ústavy, bolo potrebné sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti odmietnuť pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde o odmietnutí sťažnosti tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. októbra 2010